

Sygn. akt IV C 1139/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 grudnia 2021 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie IV Wydział Cywilny w składzie :

Przewodniczący – sędzia (del) Robert Masznicz

Protokolant – Katarzyna Witak-Pamięta

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 1 grudnia 2021 r. w Warszawie

sprawy z powództwa

Z. P., H. P., J. Z. i C. P.

przeciwko pozwanej spółce akcyjnej pod firmą

(...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W.

o zadośćuczynienie

- 1) **zasądza od pozwanego na rzecz powoda Z. P. kwotę 40 400 zł (czterdzieści tysięcy czterysta złotych) tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty, w tym:**
 - a) **kwotę 400 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę na własnej osobie doznaną wskutek odpowiedniego wypadku drogowego;**
 - b) **kwotę 40 000 zł (czterdzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doświadczoną wskutek śmierci osoby najbliższej;**
- 2) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki H. P. kwotę 30 000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty;**
- 3) **zasądza od pozwanego na rzecz powódki J. Z. kwotę 30 000 zł (trzydzieści tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty;**
- 4) **oddala powództwo w pozostałym zakresie;**
- 5) **wzajemnie znosi między stronami koszty postępowania.**

sygn. akt IV C 1139/20

UZASADNIENIE WYROKU

Dnia 14 lipca 2015 r. (data złożenia pozwu w biurze podawczym – k. 2) Z. P., H. P., J. Z. i C. P. (powodowie) złożyli pozew przeciwko spółce akcyjnej pod firmą (...) Towarzystwo (...) Spółka Akcyjna z siedzibą w W. (pozwany). W pozwie powodowie wnosili o:

1. zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda Z. P. kwoty w wysokości 114 400 zł (słownie: sto czternaście tysięcy czterysta złotych) na którą składają się:

a) na podstawie art. 445 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (k.c.) dodatkowa kwota (tj. ponad kwotę już wypłaconą) w wysokości 14 400 zł (słownie: czternaście tysięcy czterysta złotych) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doznaną w związku z wypadkiem drogowym w dniu 24 stycznia 2015 roku wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 kwietnia 2015 r. (30 dni od zgłoszenia roszczenia) do dnia zapłaty;

b) na podstawie art. 446 § 4 k.c. dodatkowa kwota (tj. ponad kwotę już wypłaconą) w wysokości 100 000 zł (słownie: sto tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę po śmierci żony W. P. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 kwietnia 2015 r. (30 dni od zgłoszenia roszczenia) do dnia zapłaty;

2. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki H. P. na podstawie art. 446 § 4 k.c. dodatkowej kwoty (tj. ponad kwotę już wypłaconą) w wysokości 60 000 zł (słownie: sześćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę po śmierci matki W. P. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 kwietnia 2015 r. (30 dni od zgłoszenia roszczenia) do dnia zapłaty;

3. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki J. Z. na podstawie art. 446 § 4 k.c. dodatkowej kwoty (tj. ponad kwotę już wypłaconą) w wysokości 60 000 zł (słownie: sześćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę po śmierci matki W. P. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 kwietnia 2015 r. (30 dni od zgłoszenia roszczenia) do dnia zapłaty;

4. zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki C. P. na podstawie art. 446 § 4 k.c. kwoty 80 000 (słownie: osiemdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę po śmierci synowej W. P. wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 9 kwietnia 2015 r. (30 dni od zgłoszenia roszczenia) do dnia zapłaty;

5. zasądzenie od pozwanej na rzecz powodów kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm prawem przepisanych.

/pozew – k.2/

W odpowiedzi na pozew złożonej dnia 22 grudnia 2015 r. (data nadania w urzędzie pocztowym – k. 91) pozwany wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powodów na swoją rzecz zwrotu kosztów postępowania, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

/odpowiedź na pozew – k. 43 i n./

Strony podtrzymały odpowiednie żądania do zamknięcia rozprawy.

/protokół rozprawy – k. 572 i n./

Rozpoznając sprawę

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 24 stycznia 2015 r. samochód marki B. o numerze rejestracyjnym (...) prowadzony przez J. K. zderzył się z samochodem prowadzonym przez powoda Z. P., którego pasażerką była jego żona W. P.. Na skutek odniesionych obrażeń W. P. zginęła, a powód Z. P. doznał obrażeń ciała.

/bezsporne/

Powód Z. P. z miejsca wypadku został przewieziony do szpitala w B., gdzie po wykonaniu badań nie stwierdzono obrażeń wymagających hospitalizacji. Poszkodowany doznał rany tłuczonej wargi dolnej, stłuczenia głowy, klatki

piersiowej i kolana lewego z krwiakiem. Poszkodowanego zwolniono do domu z zaleceniem dalszego leczenia w Poradni Chirurgicznej POZ.

/karta informacyjna Szpitalnego Oddziału Ratunkowego w Szpitalu (...) w B. – k. 77 oraz 113 i n., ksero z badania RTG klatki piersiowej i kręgosłupa, ksero z badania TK głowy – k. 78/

W dniu 2 lutego 2015 r. powód Z. P. zgłosił się do Poradni O.-Urazowej (...) w miejscowości K., gdzie został zbadany przez lekarza ortopeda. Odnotowano stłuczenie głowy, żeber, mostka, ranę wargi dolnej w trakcie gojenia, stłuczenie kolana lewego z krwiakiem kaletki przedrzepkowej. Zlecono okłady i opaskę elastyczną oraz wydano zwolnienie z pracy. W dniu 16 lutego 2015 r. powód Z. P. ponownie zgłosił się do lekarza ortopedy, który odnotował brak obrzęku i krwiaka w kolanie oraz wydał zwolnienie lekarskie. Powód Z. P. był niezdolny do pracy od dnia następującego po dniu wypadku tj. od dnia 25 stycznia 2015 r. do dnia 3 marca 2015 r. Na kolejną kontrolę poszkodowany zgłosił się w dniu 2 marca 2015 r., gdzie odnotowano poprawę, a powód Z. P. został uznany za zdolnego do pracy z dniem 3 marca 2015 r.

/dokumentacja medyczna – k. 108 i n., opinia biegłego ortopedy – k. 452 i n./

Z opinii biegłego z zakresu ortopedii wynika, że zakres cierpień fizycznych powoda Z. P. dotyczy wyłącznie skutków wypadku z dnia 24 stycznia 2015 r., podjęte leczenie ortopedyczne dotyczyło wyłącznie skutków stłuczenia kolana i nie było związane z leczeniem chorób zwyrodnieniowych kręgosłupa, które nie miały związku z wypadkiem. Biegły sądowy stwierdził, że zgłaszane dolegliwości bólowe kręgosłupa spowodowane są istniejącymi zmianami zwyrodnieniowymi, bez związku z przedmiotowym wypadkiem. Zdaniem biegłego sądowego z zakresu ortopedii powód Z. P. nie doznał stałego ani długotrwałego uszczerbku na zdrowiu w związku z przebyłym wypadkiem. Stłuczenie lewego stawu kolanowego i związany z tym wysięk w kaletce przedrzepkowej uległy wygojeniu w ciągu około 5 tygodni i nie wpłynęły na upośledzenie funkcji lokomocyjnej chorego. W ocenie biegłego dolegliwości bólowych kręgosłupa zgłaszanych 10 miesięcy po wypadku nie należy wiązać ze skutkami przedmiotowego wypadku.

/opinia biegłego sądowego z zakresu ortopedii – k. 452 i n./

Przed dniem, w którym doszło do wypadku komunikacyjnego, tj. od 2003 r. powód Z. P. leczył się w (...) w Z.. Po wypadku powód Z. P. zgłosił się ponownie do (...) w Z., gdzie został objęty farmakoterapią. W dniu 17 lutego 2015 r. powód Z. P. zgłosił się do Centrum (...) w stanie ostrego stresu pourazowego, gdzie stwierdzono, że pacjent wymaga interwencji kryzysowej oraz długotrwałego wsparcia i terapii indywidualnej. W okresie od 17 lutego 2015 r. do 30 listopada 2015 r. powód Z. P. uczestniczył w 12 sesjach terapii indywidualnej.

/ksero historii choroby – k. 111 i n., opinia psychologiczna z Centrum (...) – k. 39 i n./

W sporządzonej opinii biegły psycholog kliniczny stwierdził, że podjęte przez powoda Z. P. i kontynuowane w okresie przed wypadkiem leczenie psychiatryczne należy uznać za zakończone w 2012 r. z powodu stabilnego stanu psychicznego. Jednocześnie, fakt leczenia psychiatrycznego w tym okresie oraz regularne zażywanie leków sugeruje obniżone możliwości adaptacyjne oraz obniżoną odporność na sytuacje stresogenne, co mogło mieć wpływ na wzmożone przeżywanie żałoby przez powoda Z. P. po śmierci żony. Biegły sądowy stwierdził, że rozmiar cierpień psychicznych powoda wskutek tragicznej śmierci żony należy uznać za znaczny w okresie bezpośrednio po śmierci żony, a w obecnym stanie (na dzień sporządzenia opinii) cierpienia te utrzymują się nadal w istotnym nasileniu i stan psychiczny powoda Z. P. ma charakter „przedłużonej reakcji żałoby”.

/opinia biegłego psychologa klinicznego – k. 331 i n./

Z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii wynika, że u powoda Z. P. w związku z wypadkiem komunikacyjnym, w którego następstwie zmarła jego żona W. P., wystąpiły objawy zaburzeń psychicznych o obrazie zaburzeń stresowych pourazowych. Biegły ustalił, że z powodu objawów tych zaburzeń powód Z. P. podjął leczenie psychiatryczne oraz intensywną psychoterapię, jednak u pacjenta nadal utrzymuje się część objawów, będących następstwem wypadku komunikacyjnego i tragicznej śmierci żony. W ocenie biegłego długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym

powoda Z. P. w wyłącznym związku z następstwami wypadku w dniu 24 stycznia 2015 r. i śmiercią żony wynosi 8%, oceniany poprzez analogię do odpowiedniego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

/opinia biegłego psychiatry – k. 412 i n./

W związku z wypadkiem komunikacyjnym z dnia 24 stycznia 2015 r. i śmiercią matki powódka H. P. zgłosiła się do Gabinetu Psychologicznego w (...) Centrum Medycznym, gdzie korzystała ze wsparcia psychologicznego z powodu trudnego emocjonalnie doświadczenia straty bliskiej osoby w ramach sesji terapeutycznych, które odbyły się w okresie od marca do września 2015 r.

/zaświadczenie z (...) Centrum Medyczne – k. 34/

Powódka H. P. przed śmiercią matki nie leczyła się z powodu żadnych dolegliwości, natomiast po przedmiotowym zdarzeniu uczestniczyła w psychoterapii, nie leczyła się psychiatrycznie. W opinii biegłego psycholog stwierdził, że rozmiar cierpień psychicznych powódki H. P. należy uznać jako znaczny w okresie po śmierci matki, a cierpienia te w chwili badania utrzymują się nadal w istotnym nasileniu i stan psychiczny pacjentki ma charakter „przedłużonej reakcji żałoby”.

/opinia biegłego psychologa klinicznego – k. 346 i n./

Z opinii biegłego sądowego z zakresu psychiatrii wynika, że u powódki H. P. w związku z wypadkiem komunikacyjnym, w którego następstwie zmarła jej matka W. P., wystąpiły objawy zaburzeń psychicznych o obrazie zaburzeń stresowych pourazowych. Z powodu tych objawów powódka H. P. korzystała z porad lekarza rodzinnego oraz psychoterapii, nie podjęła leczenia psychiatrycznego. Biegły stwierdził, że u pacjentki nadal utrzymują się objawy zaburzeń stresowych pourazowych, co przyczyniło się do utrzymywania się upośledzonego funkcjonowania w życiu osobistym, zawodowym i społecznym. W ocenie biegłego psychiatry u powódki H. P. w wyłącznym związku z tragiczną śmiercią matki powstał długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym w wysokości 6% oceniany poprzez analogię do odpowiedniego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

/opinia biegłego psychiatry – k. 424 i n./

W związku z wypadkiem komunikacyjnym i śmiercią matki powódka J. Z. korzystała z pomocy psychologa w miejscu zatrudnienia. Nie podjęła leczenia psychiatrycznego ani psychoterapii, zażywała leki nasenne zalecane przez lekarza POZ. Powódka J. Z. wzięła udział w turnusie profilaktyczno-rehabilitacyjnym o profilu artystycznym w okresie od dnia 12 do dnia 25 października 2015 r. z rozpoznaniem: narażenie zawodowe na czynniki ryzyka.

/karta informacyjna leczenia uzdrowiskowego sanatoryjnego – k. 35, zeznania powódki – k. 128/

Rozmiar cierpień powódki J. Z. bezpośrednio po śmierci matki biegły psycholog ocenił jako znaczny, natomiast na dzień badania powódki J. Z. ocenił, że rozmiar cierpień psychicznych został zniwelowany, jednak cierpienia te utrzymują się nadal w istotnym nasileniu. Biegły wskazał, że stan psychiczny powódki J. Z. ma charakter „przedłużonej reakcji żałoby”.

/opinia biegłego psychologa klinicznego – k. 361 i n./

Biegły z zakresu psychiatrii uznał, że u powódki J. Z. w związku z wypadkiem komunikacyjnym, w następstwie którego zmarła jej matka W. P., wystąpiły objawy zaburzeń psychicznych o obrazie zaburzeń stresowych pourazowych. Z czasem stan psychiczny powódki J. Z. uległ częściowej poprawie, a objawy zaburzeń stresowych pourazowych uległy częściowej redukcji, jednak część z nich nadal utrzymuje się, choć w mniejszym natężeniu, co przyczyniło się do utrzymywania się upośledzonego funkcjonowania w życiu osobistym, zawodowym i społecznym. W ocenie biegłego psychiatry u powódki J. Z. w wyłącznym związku z tragiczną śmiercią matki powstał długotrwały uszczerbek na zdrowiu psychicznym w wysokości 6% oceniany poprzez analogię do odpowiedniego rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej.

/opinia biegłego psychiatry – k. 405 i n./

Powódka C. P. przed wypadkiem komunikacyjnym, w którym zginęła jej synowa W. P., leczyła się na Oddziale Neurologii (...) Centrum (...) z rozpoznaniem: zespół otępienny o etiologii złożonej z cechami otępienia A., miażdżycy uogólniona, nadciśnienie tętnicze, choroba niedokrwienna serca, zwyrodnienie mięśnia sercowego w okresie wydolności krążenia, uogólnione zaniki korowe.

/karta informacyjna Oddziału Neurologii (...) Centrum (...) – k. 36/

Z opinii biegłego psychologa wynika, że powódka C. P. odczuła cierpienie psychiczne związane ze śmiercią synowej, które uznać należy za cierpienie znacznego stopnia, natomiast w związku z zespołem otępiennym nie można wnioskować w jednoznaczny sposób o wpływie śmierci synowej na pogłębianie się zmian otępiennych.

/opinia biegłego psychologa klinicznego – k. 374 i n./

Zdaniem biegłego psychiatry w związku z aktualnym stanem psychicznym powódki C. P. nie ma możliwości oceny wpływu śmierci synowej W. P. na jej stan psychiczny, wskutek czego brak możliwości precyzyjnej oceny uszczerbku na zdrowiu psychicznym powódki C. P..

/opinia biegłego psychiatry – k. 420 i n./

Samochód, którym poruszał się sprawca wypadku, był w chwili wypadku objęty przez pozwanego obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego.

/bezsporne/

Pismami z dnia 9 marca 2015 r. pełnomocnik powodów zgłosił do pozwanej roszczenia z tytułu obowiązkowego ubezpieczenia komunikacyjnego OC sprawcy wypadku. W wyniku odpowiedniego postępowania pozwana przyznała i wypłaciła powodom sumy następujące:

- powodowi Z. P. kwotę 20.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią żony W. P. oraz kwotę 600 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku z obrażeniami ciała,
- powódce H. P. kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią matki W. P.,
- powódce J. Z. kwotę 40.000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią matki W. P..

Pozwana odmówiła przyznania na rzecz C. P. zadośćuczynienia za krzywdę w związku ze śmiercią synowej W. P..

/bezsporne/

Stan faktyczny został ustalony na podstawie wskazanych dokumentów urzędowych i prywatnych, opinii powołanych w toku postępowania biegłych oraz przesłuchania powodów, zgodnie z art. 244, 245 i 278 oraz 299 ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (k.p.c.) z uwzględnieniem okoliczności bezspornych oraz przyznanych w rozumieniu art. 229 oraz 230 k.p.c.

W ustalonym stanie faktycznym,

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Powództwo podlega uwzględnieniu w części, tj.:

6) na rzecz powoda Z. P. w zakresie kwoty 40 400 zł, tytułem zadośćuczynienia wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015 r. do dnia zapłaty, w tym:

c) kwotę 400 zł (dopełnienie zadośćuczynienia do sumy 1 000 zł) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę na własnej osobie doznaną wskutek odpowiedniego wypadku drogowego;

d) kwotę 40 000 zł (dopełnienie zadośćuczynienia do sumy 60 000 zł), tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doświadczoną wskutek śmierci osoby najbliższej;

2) na rzecz powódki H. P. w zakresie kwoty 30 000 zł (dopełnienie zadośćuczynienia do kwoty 70 000 zł), tytułem zadośćuczynienia za krzywdę doświadczoną wskutek śmierci osoby najbliższej, wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015r.;

3) na rzecz powódki J. Z. w zakresie kwoty 30 000 zł (dopełnienie zadośćuczynienia do kwoty 70 000 zł) tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wraz z odsetkami ustawowymi (od dnia 1 stycznia 2016 r. odsetkami ustawowymi za opóźnienie) od dnia 9 kwietnia 2015 r.

W pozostałym zakresie powództwo podlegało oddaleniu z przyczyny żądania nadmiernej sumy zadośćuczynienia oraz nieudowodnienia roszczenia o zadośćuczynienie za krzywdę w stosunku do powódki C. P..

Podstawę prawną rozstrzygnięcia stanowią w szczególności przepisy art. 444 § 1 i art. 445 § 1 oraz art. 446 § 4 k.c. w związku z odpowiednimi przepisami dotyczącymi ubezpieczenia od odpowiedzialności cywilnej.

Zgodnie z art. 444 § 1 k.c., w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia naprawienie szkody obejmuje wszelkie wyniki z tego powodu koszty. Na żądanie poszkodowanego zobowiązany do naprawienia szkody powinien wyłożyć z góry sumę potrzebną na koszty leczenia, a jeżeli poszkodowany stał się inwalidą, także sumę potrzebną na koszty przygotowania do innego zawodu. Przepis art. 445 § 1 k.c. stanowi, że w wypadkach przewidzianych w artykule poprzedzającym sąd może przyznać poszkodowanemu odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę. Zgodnie z treścią art. 446 § 4 k.c. sąd może także przyznać najbliższym członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia pieniężnego za doznaną krzywdę.

Poza sprawcą odpowiedniego wypadku drogowego, ponoszącym względem poszkodowanego odpowiedzialność na zasadzie winy na podstawie art. 415 k.c. lub na zasadzie ryzyka na podstawie 436 § 1 k.c., za naprawienie szkody odpowiada również ubezpieczyciel, z którym zawarto odpowiednią umowę obowiązkowej odpowiedzialności cywilnej. Zgodnie z art. 822 § 4 k.c., uprawniony do odszkodowania może dochodzić roszczenia bezpośrednio od ubezpieczyciela. W takim razie z polisy ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadacza pojazdu mechanicznego wypłaca się bliskim ofiary śmiertelnej wypadku nie tylko stosowne odszkodowanie, ale i zadośćuczynienie za krzywdę obciążającą sprawcę wypadku.

Między stronami procesu nie było sporu ani co do podstawy faktycznej, ani co do podstawy prawnej dochodzonego roszczenia. Jedyne zagadnienie sporne stanowiła wysokość świadczenia przysługującego mężowi i córkom zmarłej oraz zasadność zadośćuczynienia w odniesieniu do teściowej .

Wbrew stanowisku pozwanej, wypłacone przed wszczęciem procesu kwoty, tj. na rzecz powoda Z. P. suma 20 600 zł oraz na rzecz powódek H. P. i J. Z. sumy po 40 000 zł, nie są kwotami odpowiednimi w ustalonym stanie faktycznym. Sąd Okręgowy uznał, że właściwe jest w tym wypadku dopełnienie zadośćuczynienia na rzecz powoda do wysokości 1 000 zł za krzywdę na jego osobie oraz do kwoty 60 000 zł za krzywdę w związku ze śmiercią żony, natomiast na rzecz powódek H. P. i J. Z. dopełnienie zadośćuczynienia do kwot po 70 000 zł za krzywdę w związku ze śmiercią matki. Sąd Okręgowy podzielił natomiast stanowisko pozwanej w zakresie odmowy przyznania zadośćuczynienia powódce C. P. za krzywdę w związku ze śmiercią synowej.

Sąd Okręgowy miał na uwadze, że instytucję zadośćuczynienia w systemie prawa cywilnego cechują szczególne zasady. Po pierwsze, właściwy sąd może przyznać poszkodowanemu zadośćuczynienie pieniężne jedynie w wypadkach wyraźnie w ustawie przewidzianych, jako swoiste wynagrodzenie krzywdy wyrządzonej czynem niedozwolonym. Po drugie, nawet w takich wypadkach, przyznanie zadośćuczynienia jest możliwe, ale nie konieczne. Rozstrzygnięcie w

tym zakresie zależy od uznania właściwego sądu, który w ramach tzw. władzy dyskrecyjnej może zadośćuczynienia nie przyznawać wcale lub może je przyznać; w tym drugim wypadku określenie odpowiedniej wysokości świadczenia także należy wyłącznie do właściwego sądu, który przyznaje sumę według własnego uznania, uwzględniając okoliczności sprawy (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 1969 r. I PR 224/60).

W praktyce orzeczniczej oraz w nauce prawa cywilnego powszechnie przyjmuje się, że celem zadośćuczynienia jest całościowa rekompensata krzywdy przez przyznanie sumy pieniężnej, która ma pomóc w przezwycięzeniu przykrych doznań i wspierać realizację tych celów pokrzywdzonego, które zostały udaremnione przez negatywne doświadczenia. Podstawowym kryterium określającym rozmiar należnego zadośćuczynienia jest rozmiar doznanej krzywdy tj. rodzaj, charakter, długotrwałość cierpień fizycznych, ich intensywność i nieodwracalność ich skutków. Ocenie podlegają również cierpienia psychiczne związane zarówno z ich przebiegiem, jak i w razie ich nieodwracalności ze skutkami, jakie wywołują w sferze życia prywatnego i zawodowego. Rozgraniczać należy te sytuacje, w których doznane urazy zostały wyleczone i nie będą miały dalszych skutków i wpływu na życie poszkodowanego w przyszłości od tych, w których urazy będą powodowały dalsze cierpienia i krzywdę oraz będą rzutowały na poziom życia i jego jakość (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 września 2015 r. IV CSK 624/14).

Mając na uwadze cele zadośćuczynienia, określone przez ustawodawcę z uwzględnieniem dorobku orzecznictwa i nauki prawa cywilnego, Sąd Okręgowy odniósł je do ustalonych w sprawie okoliczności faktycznych.

Fakt doznania uszczerbku na zdrowiu przez powoda Z. P. wskutek wypadku nie budziła wątpliwości, gdyż z przedstawionego materiału dowodowego wynika, że doznał on obrażeń ciała szczegółowo opisanych wyżej, które spowodowały niezdolność do pracy na okres powyżej jednego miesiąca. Dodatkowo powód objęty był opieką w poradni specjalistycznej, a proces dochodzenia do stanu zdrowia sprzed wypadku był czasochłonny i wymagał nakładu odpowiednich środków pieniężnych. Powód nie był jednak hospitalizowany, a niezdolność do pracy powoda była stosunkowo niedługa. Jako że powód był w chwili wypadku zatrudniony i podlegał z tego tytułu odpowiedniemu ubezpieczeniu, przerwa w pracy nie oznaczała utraty dochodu. Mając powyższe okoliczności na względzie, Sąd Okręgowy uznał, że zasadnym jest zasądzenie dodatkowej kwoty 400 zł (ponad już wypłaconą sumę 600 zł) tytułem zadośćuczynienia za krzywdę na osobie powoda, doznaną wskutek odpowiedniego wypadku komunikacyjnego.

Śmierć osoby najbliższej jest niewątpliwie przeżyciem traumatycznym, wiąże się z silnymi emocjami, jest jednym z najcięższych doświadczeń i może powodować dużo poważniejsze cierpienia niż szkoda na osobie. W zwykłym stanie rzeczy zasadą jest, że śmierć rodziców następuje przed śmiercią dzieci. Niezależnie od chwili śmierci rodziców, zwykłym następstwem takiego zdarzenia jest zjawisko żałoby. Stopień dolegliwości z tym związanych jest pochodną cech indywidualnych wdowca czy osieroconych dzieci oraz więzi łączącej zmarłego z rodziną. Inaczej należy ocenić rozmiar krzywdy osoby, która pozostaje wdowcem, a inaczej krzywdę osoby dorosłej i dojrzałej, która traci rodzica. Tę okoliczność należało uwzględnić w rozpoznawanej sprawie.

Śmierć W. P. była niewątpliwie przedwczesna i wywołała negatywne skutki w życiu męża i córek, w szczególności przyczyniła się do utrzymywania się upośledzonego funkcjonowania w życiu rodzinnym i zawodowym, czy ogólnego izolowania się od relacji z innymi ludźmi. Same okoliczności śmierci oczywiście spotęgowały żalobę, a pomimo upływu czasu powodowie nadal silnie odczuwają stratę.

Z zeznań przesłuchanych powodów wynika, że intensywność przykrych przeżyć była uwarunkowana silną więzią łączącą powoda z żoną oraz córki z matką. Dla powódek H. P. i J. Z., będących dorosłymi kobietami, matka nadal pozostawała najbliższą przyjaciółką i powierniczką, z którą dzieliły wspólną nieruchomość i spędzały każdą wolną chwilę. Bezpośrednio przed wypadkiem, ich matka była osobą zdrową, która zajmowała się gospodarstwem domowym i dbała o najbliższą rodzinę. Rozsądnie oceniając, można wiarygodnie stwierdzić, gdyby nie uległa opisanemu wypadkowi, stan intensywnej więzi z córkami utrzymywałyby się do jej naturalnej śmierci, po której powodowie doznaliby prawdopodobnie żałoby podobnie silnej lub zbliżonej w przebiegu. W takim stanie, przedwczesna śmierć przyspieszyła jedynie te wszystkie przykre odczucia, które składają się na naturalny stan nieuniknionej przykrości, wywołanej śmiercią osoby najbliższej.

Powód jest osobą utrzymującą się z niskiego wynagrodzenia za pracę, przeznaczanego w całości na skromne utrzymanie, co oczywiście nie pozwala poczynić żadnych istotnych oszczędności. Podobnie powódki H. P. i J. Z. otrzymują niewielkie wynagrodzenie za pracę, które pozwala jedynie na skromne utrzymanie. Zadośćuczynienie w kwocie 61 000 zł na rzecz pokrzywdzonego powoda Z. P. oraz w kwotach po 70 000 zł na rzecz córek tragicznie zmarłej W. P. jest znaczącym przysporzeniem, wpływającym odczuwalnie na stan majątku. Rozsądnie oceniając, takie sumy są odpowiednie, aby pomóc mężowi i córkom w przewycięzeniu lub odczuwalnym załagodzeniu przykrych doznań, a także we wsparciu realizacji tych celów, które zostały udaremnione przez negatywne doświadczenia.

Przepis art. 446 § 4 k.c. daje możliwość zasądzenia zadośćuczynienia na rzecz osób pośrednio poszkodowanych wypadkiem, tj. doznających krzywdy wskutek samej śmierci bezpośrednio poszkodowanego. Krzywda tych osób polega na negatywnych odczuciach psychicznych w postaci stresu, smutku, poczucia straty, osamotnienia czy tęsknoty. Zgodnie z ustawą, krąg osób uprawnionych do uzyskania zadośćuczynienia z tytułu śmierci osoby jest ograniczony do najbliższych członków rodziny. W ocenie Sądu Okręgowego, całokształt materiału dowodowego nie wskazuje, aby powódka C. P. oraz zmarła W. P. rzeczywiście pozostawały w relacjach szczególnej bliskości oraz aby istniała silna i pozytywna więź emocjonalna pomiędzy dochodzącą zadośćuczynienia, a zmarłą synową. Utrzymujący się od wielu lat, tj. od okresu sprzed wypadku, stan złego zdrowia psychicznego powódki nie pozwala na miarodajną ocenę wpływu tragicznej śmierci W. P. na stan psychiczny i stopień uszczerbku na zdrowiu teściowej.

O odsetkach ustawowych (od dnia 1 stycznia 2016 r. są to odsetki ustawowe za opóźnienie) od zasądzonych na rzecz powodów zadośćuczynienia Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 481 § 1 i 2 w związku z art. 817 k.c., zasądzając odpowiednie odsetki od dnia 9 kwietnia 2015 r., tj. po upływie 30 dni od dnia, kiedy roszczenie zostało zgłoszone pozwanej, gdyż w tamtej chwili pozwanej były lub przynajmniej powinny być znane te okoliczności, które stanowiły uzasadnioną podstawę odpowiedniego roszczenia.

Zgodnie z art. 108 § 1 k.p.c., Sąd Okręgowy rozstrzygnął o kosztach postępowania przez orzeczenie ich wzajemnego zniesienia między stronami. W stanie, gdy roszczenia męża i córek zmarłej zostały uwzględnione jedynie w części, wzajemne zniesienie kosztów postępowania w tym zakresie było usprawiedliwione według art. 100 zdanie pierwsze k.p.c. Nieobciążanie teściowej kosztami procesu, ze skutkiem wzajemnego zniesienia kosztów postępowania również w tym zakresie, było usprawiedliwione względami słuszności według art. 102 k.p.c., w szczególności z przyczyny ustalonego stanu zdrowia i stanu majątkowego tej powódki (oświadczenie powódki C. P. o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania – k. 14 i n.)

Z tych wszystkich przyczyn oraz na podstawie przytoczonych przepisów prawa, Sąd Okręgowy orzekł, jak w sentencji.

(...)

(...)

(...)

(...) 2

(...)